

EVANGELEI HOSUL

Volumul IV

Ediția a treia

Transliterare, diortosire, revizuire
după ediția grecească și note:

ȘTEFAN VORONCA

Carte tipărită cu binecuvântarea

Preasfințitului Părinte

GALACTION

Episcopul Alexandriei și Teleormanului

EDITURA EGUMENITĂ

CUPRINS

Pricina întâi

Că monahului neagoniseala îi este făgăduință; și care este semnul nepătimășului, și cum au îndreptat Părinții aceasta 9

Pricina a doua

Că milostenia cea trupească, celor din lume, de nevoie este, atunci când nu sunt săraci, ca unora ce nenumărate binefaceri li se face printr-însa. Pe care aceștia se cade a o face fără cruce [cu toată inima] și din cele mai de cinste pe care le au 28

Pricina a treia

Că patima iubirii de arginți este mai pierzătoare decât toate patimile 34

Pricina a patra

De unde se face dragostea cea întru Dumnezeu, și cum se arată, și care sunt lucrările ei 38

Pricina a cincea

Că prea mare lucru între faptele bune este a se liniști cineva cu socoteală și că mare nevoie are sufletul să o îndrepteze pe aceasta; și care este liniștea cea cu socoteală, și cum se isprăvește ... 57

Pricina a șasea

Cum biruiește cineva gândurile și în ce măsură nu i se cere seamă pentru acestea 83

Pricina a șaptea

*Că moarte este credinciosului risipirea minții și uitarea;
iar cea de-a pururea pomenire a lui Dumnezeu și vedere
a Sa i se face lui viață și pierdere a toată răutatea* 117

Pricina a opta

*Că se cade a ne ruga neîncetat, și ce
este aceasta, și cum se îndrepteaază* 127

Pricina a noua

*Că cel ce se îngrădește pururea cu rugăciunea este nerăzboit
de vrăjmașul, pentru aceea se cade ca întru aceasta a ne nevoi ...* 142

Pricina a zecea

*Care este puterea rugăciunii, și că prin
rugăciune se dă tot binele de la Dumnezeu,
și prin ea se unește omul cu Dumnezeu* 149

Pricina a unsprezecea

*Că se cade ca cel ce cere, nu ce-i place lui să ceară,
ci ceea ce este de folos, precum I se pare lui Dumnezeu* 161

Pricina a douăsprezecea

*Că se cade ca cel ce cere de la Dumnezeu cele folositoare,
pe cele aduse asupră-i de la Pronie cu mulțumită să le
primească, măcar de se va întâmpla a fi împotriva voii sale* 164

Pricina a treisprezecea

*Că se cade ca rugăciunea să fie ajutorată de faptă,
și care sunt cele ce fac rugăciunea neprimită* 170

Pricina a paisprezecea

*Că, celui ce are ceva asupra cuiva sau celui ce are asupra
lui ceva și nu se împacă, neprimită îi este rugăciunea* 176

Pricina a cincisprezecea

*RIS Că de nevoie este credinciosului citirea
Scripturilor și că mult folos ia dintr-însa* 181

Pricina a șaisprezecea

*Că datori suntem ca pe cele ce le citim să le și facem, că nu în
cuvânt este mântuirea, ci în lucrare; pentru aceasta, cunoașterea
goală este nefolositoare. Si că se cade ca cel duhovnicesc să nu
rămână în slovă, ci să se nevoiască să treacă și spre Duhul* 185

Pricina a șaptesprezecea

*Că nu se cuvine ca din mândrie mult a cerceta cele
înalte ale Scripturii, și aşa a iscodi cele dogmatischești
și ascunse, sau și judecățile lui Dumnezeu* 191

Pricina a optsprezecea

*Că se cuvine credinciosul cu totul a se depărta
de cunoștința cea cu nume minciinos și de vorbirea
cu ereticii. Si care este înțelepciunea cea după
Dumnezeu, și că la unii chiar și simplitatea ajută* 196

Pricina a nouăsprezecea

*Că asupra credincioșilor nimic nu pot draci; pentru
aceasta nu trebuie să-i băgăm în seamă sau să ne temem
de ei și nicidecum să luăm aminte la dânsii, orice ar face ei;
și cum poate deosebi cineva vederea celor bune de cea a
celor violene, pentru că, de multe ori și năluciri arată,
spre înșelarea celor groși, că pe suflet îl poate mângâia
și vederea cea dumnezeiască, și cea drăcească* 202

Pricina a douăzecea

*Că în multe feluri se arată visurile, pentru aceasta mai fără
de primejdie este a nu crede lor, și că draci nimic nu știu*

din cele ce vor să fie; măcar deși zic că le știu pe cele ce le pun înainte, le zic astfel prin ghicire [și nu din adevăr] 219

Pricina a douăzeci și una

Că cele din inima omului dracii nicidecum nu le știu, nici de care patimă ne biruim; dar, din cele ce grăim sau lucrăm, din acestea le învață 227

Pricina a douăzeci și două

Care este măsura nepătimirii, și care sunt osebirile [însușirile] acesteia, și de unde i se face ea omului 232

Pricina a douăzeci și treia

Când și cum se cuvine a ne atinge de cuvântarea de Dumnezeu [teologie], și care este cuvântul înțelepciunii duhovnicești și care al cunoștinței, și de unde se învrednicește mintea de dâNSELE 246

Pricina a douăzeci și patra

Cum și de unde se face mintea părtașă harului lui Dumnezeu și se suie întru vedenie, și cum se păzește întru dâNSA 266

Pricina a douăzeci și cincea

În câte feluri se face dumnezeiasca slobozire și părăsire, și ce trebuie a face întru dâNSELE, și [cum] a chema înapoi harul Duhului 295

Pricina a douăzeci și șasea

Că vederea duhovnicească uimește mintea și o face a uită toate cele de aici; și că harul Duhului se face acoperământ, hrana și băutură pentru cei desăvârșiți; pentru această pricina și unii dintre sfinti, întărindu-se cu dumnezeiescul har, pe acestea prea puțin sau nicidecum nu le foloseau pentru fire, căci se împurniceau de har 298

Pricina a douăzeci și șaptea

Că mare este vrednicia preoției, pentru aceea nu trebuie a alerga către dâNSA, ci cel chemat spre ea, pentru evlavie, să se lepede de dâNSA, mai vârtos de vasocot și că alegerea se face din sârguința omenească, iar nu din dumnezeiască hotărâre; aşijderea a face și pentru începătorie [dregătorie] și pentru învățătorie 303

Pricina a douăzeci și opta

Despre preoție, cum că cel ce cu nevrednicie slujește foarte grea muncă își trage asupră-și, precum și cel ce cu luare-aminte și cu vrednicie slujește prea mult dobândește 309

Pricina a douăzeci și noua

Că și în toate zilele a sluji [după tipic], prea mare folos solește; pentru aceea se și află la Părinți făcându-se aceasta; și cum că în sfințita jertfă cele cerești împreună cu cele pământești se împreună 313

Pricina a treizecea

Că nu numai celor vii, ci și celor morți, jertfa prea mult le folosește 317

Pricina a treizeci și una

Că după moarte nu mai este iertare, numai de vor fi din păcatele foarte usoare, dar și pentru acestea cu greu se va da iertarea; iar pentru cei răposați, care au săvârșit fapte vrednice de muncă, este cu neputință să-i mai scoată cineva de acolo 322

Pricina a treizeci și două

Care este rațiunea și puterea Sfintelor Taine și că se cuvine să ne facem drept scop apropierea de dâNSELE 329

Pricina a treizeci și treia

*Cum se cade și când trebuie să ne apropiem
de cele sfinte și cu ce fel de conștiință* 334

Pricina a treizeci și patra

*Că de prea mare folos este a ne împărtăși în fiecare zi,
tot astfel și a nu ne împărtăși deseori vătămător este* 342

Pricina a treizeci și cincea

*Că cel ce este sub canon și nu se poate împărtăși
la dumnezeiasca Adunare [Liturghie] trebuie
să iasă din biserică împreună cu catehumenii* 349

Pricina a treizeci și șasea

*Că îngroparea în biserică a celor blagocestivi de folos este,
iar a celor osândiți, solitoare de muncă în focul cel veșnic* 352

Pricina a treizeci și șaptea

*Că și a îngropa pe cineva cu cinste [pompă] nu mică
vătămare poate pricina sufletelor; pentru aceea
[nu întâmplător], cei iubiți de Dumnezeu sunt
îngropăți simplu [fără pompă]; pentru aceasta, de
mare folos este a alege cineva îngroparea fără slavă* 354

Pricina a treizeci și opta

*Că nu al tuturor este a învăța, ci numai al celui pus spre
aceasta de dumnezeiasca Pronie, ca cel ce este îndestulat
a împlini cele pe care le învăță și căruia i s-au biruit
patimile; iar cel prost [nevrednic] se cade a lua aminte
de sine, ca nu cumva, voind pe alții să-i zidească,
pe sineși să se surpe. Si cum, cu toate acestea, uneori,
unii s-au aflat pe eiși, încă de la începutul lor – povătuitori
fiind de Duhul Sfânt și care nicidcum nu au fost
legați de vreo povătuire omenească –, povătuitori* 298

*ai altora, de care lucru se cuvine numai a ne minuna,
nu însă a-l și urma, dată fiind neputința noastră* 363

Pricina a treizeci și noua

*Că cel ce din Duhul Sfânt face judecătile, măcar că nu este preot,
întru cele ce va cerca îl are pe Dumnezeu împreună-hotărător.
Si cum că nu numai preoților, ci și altora care sunt curați
le-a îngăduit Dumnezeu a învăța. Care este preoția cea
înțeleasă cu mintea. Cum se cuvine ca cei din pustie,
nefiind de față preot, să se împărtășească cu Sfințele Taine* 375

Pricina a patruzecea

*Că se cade ca păstorul cel adevărat să sufere toată
primejdia pentru oi și foarte cu osârdie a griji de dânsеле* 380

Pricina a patruzeci și una

*Că celor ce li s-a poruncit de la Dumnezeu a învăța pe alții,
pe cât se sărguiesc a spori în învățătură și a-i întări pe cei
pe care îi învăță, pe atâtă și de mai mult har se îndulcesc.
Pentru aceasta, cu sărguință se cuvine a învăța; iar cei ce din
trăndăvie se lenevesc de la învățătură, cea nesuferita muncă
vor pătimi. Si cum se cade a fi egumenul în mănăstire, și că se
cade a avea pe al doilea spre a-i ajuta la a povățui frățimea* 397

Pricina a patruzeci și doua

*Că nu se cuvine ca cineva să învețe sau să mustre pe cei
ce nu sunt supuși ai lui, chiar de vor fi păcătuind, ci numai
de vor cere aceasta, și nici a izbândi celor nedreptăți* 404

Pricina a patruzeci și treia

*Că nu se cuvine a ne purta cu asprime față de cei sub
ascultarea noastră sau a le porunci lor cele nepotrivate
și cum că, pe tot lucrul poruncit cu smerenie și cu
bună-conștiință, harul îl ajută să sporească spre bine* 408

Pricina a patruzeci și patra

Că se cade, pe cel ce face ceva bine, măcar și nedesăvârșit de va fi, să nu-l oprim, ci mai vârtos să-l sprijinim,
și puțin câte puțin să-l aducem spre desăvârșire 413

Pricina a patruzeci și cincea

Că se cade ca egumenul, pe cei mai neputincioși dintre frați,
câteodată și prin cei mai tari a-i deprinde la ascultare și răbdare
și la celelalte nevoițe, iar pe cei începători foarte a-i crucea 416

Pricina a patruzeci și șasea

Că nu de la toți deopotrivă se cade a cere
nevoiță, ci socotind viața pe care a avut-o
fiecare mai-nainte și după deprivarea trupului 419

Pricina a patruzeci și șaptea

Că se cade mai vârtos a purta grija de cei neputincioși
și a ne pogorî la măsura lor, atunci când nu calcă
vreo poruncă a lui Dumnezeu, ca să nu se smintească.
Și cum că obiceiurile, îndreptările și păcatele fiecăruia,
se cuvine a le judeca după puterea și cunoștința fiecăruia 424

Pricina a patruzeci și opta

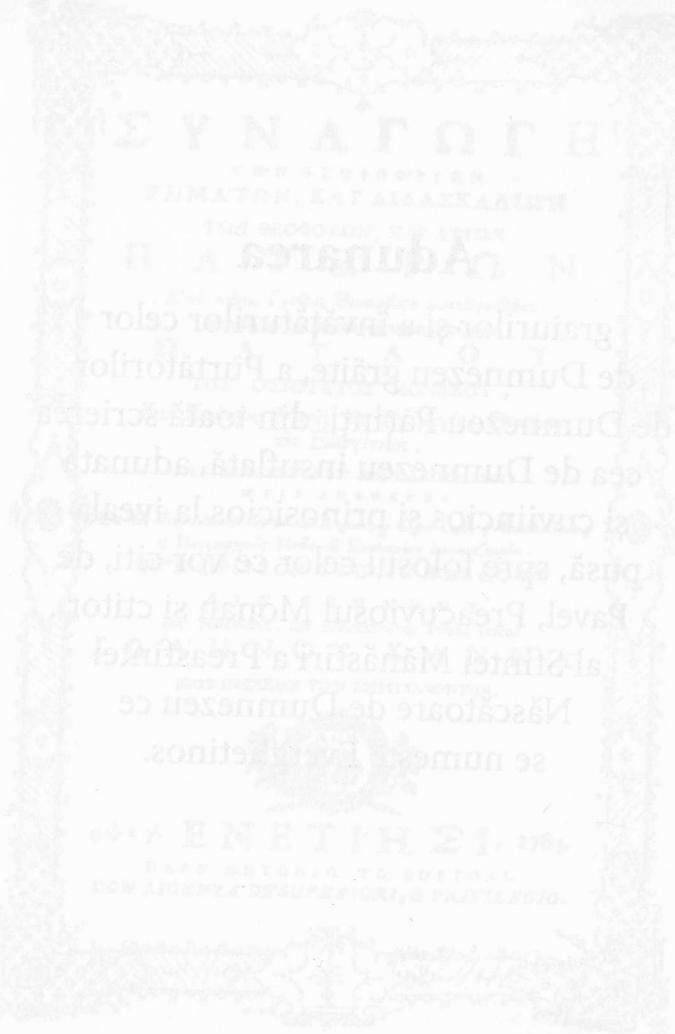
Că se cade ca pe cel ce a căzut în păcat și este aproape
de deznădejde să nu-l lepădăm îndată, nici să-l necăjim
cu mustrări iuți, ci cu blândețe și cu milostivire să-l
ridicăm din cădere. Așjderea și pe cel ce se desparte
de obște să-l întoarcem și cu bunătate să-l primim 427

Pricina a patruzeci și noua

Că se cade egumenului a nu tăcea atunci când
cei ce sunt sub dânsul vor păcătui, ci a-i mustre și
a-i canonisi și în tot chipul a încerca a-i tămaďui 434

Pricina a cincizecea

Că pe cel ce greșește fără îndreptare și care este vătămător
de obște să-l izgonim, ca pe unul care nici după cea
cuvîincioasă purtare de grija nu s-a folosit. Într-o astfel
de pricina, egumenul nu trebuie să uneltească milostivire,
altminteri și sieși și celorlalți va aduce vătămare 436

Frontispiciu primării edicției a Everghetosului, Venetia 1783.

PRICINA ÎNTRĂI

Că monahului neagoniseala îi este făgăduință; și care este semnul nepătimășului, și cum au îndreptat Părinții aceasta.

I.

A Sfântului Paladie

1. Povestit-a Fericita Melania: „Încă din început, de când am venit din Roma în Alexandria, am auzit despre fapta cea bună a lui Avva Pamvo de la Fericitul Isidor, Primitoarul de străini, care m-a și povătuit pe mine către dânsul în pustie. Aceluia i-am dat o pungă cu bani de trei sute de litre de argint, rugându-l să se împărtășească de bogăția mea.

2. Iar el, zicea, sezând și împletind smicile, și nicidecum ridicându-și capul, sau măcar luând aminte la vasul cu argintii, m-a blagoslovit cu mare glas zicând: «Dumnezeu să-ți dea și te plată!» Si a zis iconomului său, lui Origen: «Primește-i și-i împarte la toti frații cei din Libia, Pentapoli și din ostroave, că aceste mănăstiri sunt mai sărace decât altele».

3. Iar după puțin, zicea, vrând acest sfânt a se săvârși, trimițând după mine, m-a chemat și, cea de pe urmă coșniță gătind-o, mi-a zis: «Primește această coșniță din mâinile mele, ca să mă pomenești, că nu am altceva ce să-ți dau»; și s-a săvârșit nebolind nimic”.

II.**A Sfântului Grigorie Dialogul**

1. Un oarecare Isaac, bărbat cucernic, a venit din Siria în Roma și, venind în biserică, i-a rugat pe eclesiarhi să-i dea lui răgaz a se ruga cât va voi. Își voind să facă rugăciune neîncetată, a stat la rugăciune trei zile și trei nopți.

2. Iar unul dintre eclesiarhi, văzând aceasta, ca pe un iubitor de arătare și plăcător de oameni l-a defăimat. După care și cu palma l-a lovit și, de năprasnă duh viclean într-însul intrând, l-a aruncat la picioarele dreptului aceluia și a început a striga prin gura lui: „Isaac, scoate-mă!”

3. Si îndată omul lui Dumnezeu, certând pe duhul cel viclean, l-a izgonit din om. Si vestindu-se minunea în toată cetatea, bărbați și femei din cei de bun neam împreună către dânsul alergau, sărguindu-se care dintr-înșii mai-nainte să-l răpească pe bătrânul în casă. Unii, pentru a ridica el mănăstire, țarini se făgăduiau să-i dea, alții, bani, alții voiau să-i dea lui hrană de drum.

4. Iar robul lui Dumnezeu nu suferea a lua nimic nicidcum de la dânsii, ci a ieșit din cetate și, aflându-nu prea departe un loc pustiu, și-a zidit acolo chilie. Dar și așa, mulți erau cei ce mergeau către dânsul, și prin pilda aceluia au început a se infoca către dorirea vieții celei veșnice, și, din învățătura lui, întru slujba Atotputernicului Dumnezeu pe eiși a se da.

5. Si-l rugau pe dânsul ucenicii lui cu smerenie ca pentru trebuința mănăstirii să primească banii cei aduși lui. Însă el hotărârea săraciei sale tare cu păzire o ținea, zicând: „Călugărul ce caută agoniseală pe pământ nu este călugăr”. Așa se temea el să nu piardă grija săraciei sale, precum bo-

ierii cei zgârciți sunt obișnuiți a păzi cu păzire banii cei pieritori.

6. Si așa viețuind el între noi, cu duh de prorocie s-a împodobit, și, tuturor celor ce locuiau aproape și departe, strălucirea vieții lui prin minuni cunoscute s-a făcut.

III.**Din viața Cuviosului Marchian**

1. Marele Marchian, care prea mari și neasemăname biserici din temelie le-a zidit - a Sfintei Mucenițe Irina, a Sfintei Mucenițe Anastasia și ale altor multe -, pe unele din nou zidindu-le, iar pe altele înnoindu-le, era iconom al Bisericii celei Mari; iar pentru covârșirea faptei lui celei bune, de prea mare sfială și cinste de la toți se învrednicea, de la norod, de la sfat și de la însuși împăratul.

2. Odinoară, întorcându-se el de la un praznic al sfintilor, fiindcă se întâmplase puhoi de apă, s-a făcut plin de apă. După ce a intrat în casă și s-a încuiat, și-a dezbrăcat haina și a pus-o aproape de jeratic pentru a o usca.

3. Si așa întâmplându-se, cel de atunci Iubitorul de Dumnezeu Arhiereul Ghenadie a trimis de l-a chemat pe dânsul. Ajungând trimișii la el, au aflat casa încuiată, așa că au început să bată în ușă poruncindu-i să iasă. Însă rușinea de a se arăta gol pe dânsul îl făcea să petreacă înlăuntru. Si pentru că nu avea altă haină cu care să se îmbrace pentru a ieși, făgăduia totuși ieșirea, dar încă zăbovea, până când unul din cei de față, mai iscoditor lucru făcând, a pus ochiul la o găurice și, văzând ceea ce se făcea, se umplea de minune, iar spre priveliștea din ochii săi i-a făcut și pe alții a se face martori.

suflet au odihnă. Căci precum hainele cele mari, care, după ce sunt folosite îndelung, se spală, se storc cu osteneală și aşa se înnoiesc, tot aşa și sufletul cel tare, prin sărăcia cea de bună voie, mai mult se întărește.

2. Iar cele ce au gândul mai slab, pătimesc cele împotrivă, căci întru puțin fiind necăjite, ca niște haine rupte pier, nesuferind spălarea cea prin fapta bună, iar meșteșugul spălării unul este pentru amândouă, și unul este meșterul, iar sfârșitul hainelor este deosebit: căci unele se rup și pier, iar altele se albesc și se înnoiesc. Deci, cu adevărat, vistierie nefurată este cugetului viteaz neagoniseala, că frâu este al păcatelor celor prin fapte.

3. Însă se cuvine întâi a se deprinde întru cele mai dinainte, zic adică în post, în culcarea pe jos și întru celelalte din parte. Și aşa, pe această faptă, să o câștige; că cei ce n-au făcut aşa, ci de năprasnă spre lepădarea banilor au alergat, de multe ori de căință au fost cuprinși, căci banii sunt instrumente ale vieții celei îndulcitoare.

4. Deci întâi omoară pe a ta meșteșugire, adică lăcomia pânțecelui și hrana cea scumpă, și atunci cu lesnire vei putea tăia materia banilor; și grea socotesc a fi meșteșugirea [atunci când] fiind ea de față, iar mijloacele nefiind. Că cel ce nu leapădă pe cea dintâi, cum o va putea izgoni pe cea de-a doua?

5. Pentru aceasta și Mântuitorul către bogatul vorbind, nu de năprasnă i-a poruncit lepădarea banilor, ci întâi l-a întrebat dacă a făcut cele ale Legii (cf. Matei 16: 22), primind asupră-și față unui adevărat dascăl, de ca și cum ar fi zis: «De ai învățat buchile, de ai luat aminte la silabe, de ai ajuns întru știința numelor, apoi vino și spre cea desăvârșită citire. Adică dacă poruncile Legii le-ai săvârșit, du-te de vinde avuția ta și o dă săracilor, și vino după Mine».

Poate că, dacă nu s-ar fi adeverit că le-a făcut pe acelea, nu l-ar fi îndemnat pe dânsul spre neagoniseala.

6. Deci bună este neagoniseala la cei ce au ajuns întru deprinderea celor bune. Că lepădare făcând de toate cele prisositoare, de-a pururea către Domnul privesc, zicând și aceștia pe cea a Psalmului: *Ochii noștri spre Tine nădăjduiesc, și Tu dai hrana la bună vreme celor ce Te iubesc pe Tine* (Psalm 144: 15). Aceștia sunt aşadar cei ce țin temeiul credinței.

7. Și către ei a zis Domnul: *Nu vă îngrijiiți pentru ziua de mâine* (Matei 6: 34), și *păsările cerului nu seamănă, nici nu seceră, și Tatăl Cel ceresc le hrănește pe ele* (Matei 7: 26). Încă și vrăjmașul nu are cum să-i vatăme pe aceștia întru ceva, că cele mai multe din necazuri și din primejdii întru răpirile banilor se fac, iar unde este neagoniseala, acolo vrăjmașul nu are ce face, nici ce dobândi. Sate va arde? Dar ele nu sunt! Dobitoace să ucidă? Dar nu va afla! De prea-iubiți să se atingă? Dar și de aceștia s-a lepădat! Deci prea mare biruință asupra vrăjmașului și vistierie de mult preț a sufletului este neagoniseala”.

VII.

Din viața Sfântului Ilarion

1. Marele Ilarion, pe oarecare dregător – pe care împăratul Constantin îl iubea foarte – care era supărat de dracul, l-a izbăvit din acea cumplită bătaie.

2. Iar el, vrând a-i răsplăti facerea de bine cu niște daruri, de bunăvoia sa a adus Sfântului aur. Atunci acela a arătat cu mâna spre o pâine – și era pâinea de orz adevărat – și a zis: „Cei ce se folosesc de această mâncare, pe aurul cel cinsit de voi deopotrivă cu tina îl socotesc”. Acestea zicând,

îndată din blagoslovenie dându-i lui, i-a poruncit să se întoarcă și să-și ducă aurul acasă, astfel nu numai de dracul izbăvindu-l, ci și pe aur a-l necinsti învățându-l, lucru mai presus de supărarea ce o aduce dracul iubitorilor de argint.

3. Își așa, pilda de la sine a arătat că cel ce a pus pe Dumnezeu drept Bogătie a sa, nici bani nu-i trebuiește, nici altceva din cele de pe pământ, ci pe toate acestea le socotește îndrăgiri ale sufletelor celor mici, a celor cu adevărat de mici lucruri vrednice, iar dacă și el ar fi fost îndrăgitor al unora ca acestea, nu s-ar fi arătat și făcător de semne.

4. Încă mai vârtos și pe cel ce-l poftea pe dânsul să primească banii l-a mustrat că face asemenea – care lucru e asemenea cu a da unuia din cei ce aleargă prea iute drept plată lanțuri, pentru lesnioasa lui alergare, sau e ca și cum ar ispiti să îmbrace pe cel deprins a se lupta gol, astfel încât împotrivă-luptătorul să aibă pricinuiri și apucări spre a se lupta cu dânsul”.

VIII.

Din viața Sfintei Melania

1. Sfânta Melania împreună cu bărbatul ei, Apillian – iată, de acum trecând multă vreme de când s-au lepădat de lume –, după ce bogăția lor cea fără seamă mai în toată lumea au risipit-o, s-au dus în Egipt, voind a vedea pe bărbătii cei sfinți ce locuiau într-însul, ca din bunătatea lor să împartă și săracilor celor de acolo.

2. Deci, după ce au înconjurat pe toți pustnicii, au ajuns la unul din sălașuri care încăpea pe un bărbat prea mare întru filosofie, Ifestion cu numele; și se ruga și lui ca din cele ce ei le dădeau să se împărtășească și el; iar acesta, pentru că se lepăda, ea făcea în fel și chip pentru a-l pleca pe bărbat să ia.

3. Iar fiindcă nu voia cu niciun chip, Fericita meșteșugăște oarece lucru – căci împotrivirea era la amândoi, deopotrivă: a ei, pentru a face bine, și a aceluia pentru a nu se pleca să ia din cele omenești – astfel încât cu de-amănuntul să se lămurească: înconjurând ea toată căscioara, ca și cum cercând lucrurile cele dintr-însa, nimic altceva n-a văzut fără numai o rogojină și o coșniță având niște sare. Astfel, socotî întru sineși și puse sub acea sare oareșicare parte din aur, îngropându-l adică acolo, iar ca să se tăinuiască, a cerut blagoslovenie degrabă și, luând, a ieșit.

4. Dar întru nimic nu s-a folosit de marghiolie [uneltire], căci acel sfințit bărbat cunoșcând aceasta, alerga după dânsii, și cu strigare de departe îi oprea pe ei; apoi și cu mâinile îndemnând, arăta aurul și zicea cum că nu are la ce să-l folosească; iar ea zicând că, dacă nu are la ce, altora le va fi negreșit de trebuință. Iar el a zis: „Nu este nimeni aici ca să ceară, că neprimitori și sălbatic este locul, precum vedeti”. Iar după ce nici aşa nu-l primeau, Bătrânul aruncă aurul în râu, și se întoarse.

5. Și mai pot spune și de alții, nu puțini, care și a lua aurul înmână se păzeau ca de veninul de șarpe, sau de altceva din cele de moarte, sau de a bea ceva stricăios.

IX.

Din Pateric

1. Întrebat-a un Egumen al unei Obști pe Avva Pimen zicând: „Cum pot să câștig frica lui Dumnezeu?” Răspuns-a lui Bătrânul: „Cum putem câștiga frica lui Dumnezeu având înlăuntru burdufuri de brânză și borcane de murături?”

2. Un Bătrân schitiot petrecea în muntele ce se numește „al lui Paisie”; acestuia i s-a adus un îndrăcit, pe care l-a

și să măduști. Iar acela i-a adus lui un săculeț plin de bani, iar Bătrânul nu voia să primească. Și văzându-l pe dânsul măhnit, a oprit săculețul deșert și i-a zis lui: „Aurul dă-l de pomană săracilor”.

3. Iar din săculeț bătrânul și-a făcut un pieptar, că era de păr și era aspru, și l-a purtat multă vreme, ca să-i roadă carneea sa.

X.

A lui Antioh Pandectul

1. Neaverea arată adevărata viețuire a călugărilui; călugărul neagonisitor este vultur ce zboară la înălțime; călugărul neavut arată că nemernic este pe pământ; că, nimic ținând din cele vremelnice, arătat este că de cele veșnice dorește.

2. Neagonisitorul este următor lui Ilie, lui Ioan și Uceniciilor Domnului, zicând și el împreună cu aceia: *Iată, am lăsat toate și am urmat Tie* (Matei 19: 27). Oare cu noi ce va fi? Pentru aceea și aude împreună cu dânsii de la Mântuitorul: *Voi care ati lăsat toate și ati urmat Mie, însuțite veți lua toate și viață veșnică veți moșteni* (Matei 19: 28-29).

3. Neagonisitorul pare a viețui pe pământ, dar petrecerea o are în ceruri: căci, prin neagoniseală, se întrece cu îngerii și cu dreptii împreună dăntuiește și unul ca acesta moștenitor al lui Dumnezeu și împreună moștenitor cu Hristos se face (cf. Rom. 8: 16-17), că, pe toate lepădându-le cu bucurie, a agonisit țarina în care a aflat comoara cea ascunsă a vieții și mărgăritarul cel de mult preț l-a cumpărat.

XI.

A lui Avva Isaia

1. De vei fi în mănăstire și vei avea rob de ținut, ocărăști schima; iar de-l vei dărui pe dânsul vreunui frate, ai greșit lui Dumnezeu; deci, ori slobozește-l să se ducă undeva, ori fă-l slobod cu adevărat. Iar de voiește să se facă călugăr, el va vedea, însă tu să nu-l lași împreună cu tine, că nu folosește sufletului tău.

2. Iar tu, odată ce voiești să te lepezi [de cele ale lumii], să nu-ți oprești nimic din cele ce aveai sau din altele și, de-ți va vârî ţie gândul să umbli din loc în loc, ca unul care nu ai nimic, să nu te pleci lui, ci mai vârtos ostenește-te întru rucodelia ta, ca să te liniștești în chilia ta, în liniște mâncându-ți pâinea ta.

XII.

A lui Avva Marcu

1. Cu nimic nu te-ai folosit lepădându-te de tine, dacă încă te îndulcești de patimi; că ceea ce odinioară făceai cu bani, aceeași și nimic având o lucrezi. Iar cel înfrânat, de va avea bani, este frate după cuget cu cel dintâi, din aceeași maică, îndulcirea cea de gând, însă din alt tată, după chipul schimbării patimii.

2. Este unul care taie o patimă pentru o mai mare îndulcire de patimă, precum și acum cei ce cu părere se călugăresc în Obstile cele din lume, iar de către cei ce nu cunosc scopul lui se slăvește; încă poate și pe sineși necunoscându-se, se ostenește în zadar și fără socoteală.

3. Pricina a toată răutatea este slava deșartă și îndulcirea, iar cel ce nu le-a urât pe acestea nu a biruit nicio patimă; că *rădăcină a tuturor răutăților este, zice, iubirea de argint*, dar și însăși aceasta, prin acelea se alcătuiește.

XIII.

A lui Avva Isaac

1. Cel ce fuge de odihna vieții de acum, mintea acestuia a iscodit veacul cel viitor. Iar cel ce este legat cu iubirea de agoniseală este rob al patimilor. Nu socoti iubirea de agoniseală a fi numai agoniseală a aurului și a argintului, ci și tot ceea ce atârnă de voia ta.

2. Iubește întru răbdare sărăcia, ca să se adune mintea ta din răspândire.

3. Urăște lărgimea, ca să-ți păzești netulburate gândurile tale. Strângă-te pe sinești din cele multe și te îngrijește de sufletul tău, ca să-l mânțuiești pe dânsul [și] de risipirea alinării celei dirnlăuntru.

4. Afară de neagoniseală, sufletul nu poate fi slobod de tulburarea gândurilor; și afară de liniștea simțurilor, nu va simți pacea cugetului; și, afară de alinarea gândurilor, mintea nu se va porni întru tainele cele ascunse.

XIV.

A Sfântului Maxim

1. Neagonisitor este cel ce s-a lepădat de toate averile sale și nimic, nicidcum, nu are pe pământ, fără numai tru-

pul, și, rupând dragostea cea către dânsul, lui Dumnezeu și credincioșilor pe a sa iconomie o a încredințat.

XV.

Din Pateric

1. Bolnăvitu-s-a odată Avva Arsenie în Schit și-i trebuia lumânare; și, neavând de unde să-și cumpere, a luat de la oarecine dragoste [pomană] și a zis: „Mulțumescu-Ți Tie, Doamne, că m-ai învrednicit a lua pomană pentru numele Tău”.

2. Pe acesta l-a întrebat Avva Marcu zicând: „Bine este, oare, a nu avea cineva ceva în chilia sa, orice fel ar fi mângâierea? Că am văzut pe un frate care avea puține verdețuri și le dezrădăcina pe ele”. Si i-a răspuns Avva Arsenie: „Bine este adică, după aşezarea omului, adică a sufletului, și după sporirea faptei celei bune. Dar de nu va avea vârtute într-o petrecere ca acesta, adică în viețuirea către desăvârsire, iarăși negreșit va sădi altele”.

3. Se povestea despre Avva Agathon că a petrecut vreme îndelungată zidind chilie; iar după ce a terminat, a venit să șadă. Si a văzut Bătrânul acolo, în săptămâna cea dintâi a șederii lor, un lucru ce nu-l folosea. Si a zis ucenicilor lui: „Sculați-vă, să mergem de aici”. Iar ei, auzind, s-au tulburat și au zis: „Dacă aveai de gând să te muti, de ce am răbdat atâta osteneală zidind chilie? Încă și oamenii se vor sminti de noi și vor zice: «Iată neașezății, s-au mutat iarăși!»”

4. Iar Bătrânul, văzându-i pe dânsii împuținați la suflet, le-a zis: „Deși unii se vor sminti, alții se vor folosi, zicând: «Fericiti sunt aceștia, că pentru Dumnezeu s-au mutat, pe toate trecându-le cu vederea», însă cel ce voiește a veni, să vină, eu însă mă duc”. Iar ei, aruncându-se la pământ, ce-